

Møte torsdag den 7. februar kl. 12.35

President: Å g o t V a l l e

D a g s o r d e n (nr.13):

1. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om barnetrygd (barnetrygdloven) (Innst. O. nr. 24 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 11 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 57 (2000-2001))
2. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endring i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting (Vederlag for konsesjon) (Innst. O. nr. 21 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 19 (2001-2002))
3. Referat

S a k n r. 1

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om barnetrygd (barnetrygdloven) (Innst. O. nr. 24 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 11 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 57 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 40 minutter, og at taletiden blir fordelt med 5 minutter på hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Eirin Faldet (A) (ordfører for saken): I de 55 årene som har gått, har loven en rekke ganger vært flikket på ved at nye bestemmelser har blitt tatt inn.

Barnetrygden er den viktigste overføringsordningen til barnefamiliene, og blant annet derfor foreslår departementet at barnetrygden fremdeles skal reguleres i egen lov.

Forslaget til ny lov innebærer ikke store materielle endringer, men på enkelte områder er det foreslått forenklinger av regelverket som gir reglene et litt annet innhold enn etter gjeldende rett.

Formålet med barnetrygden er å bidra til å dekke utgifter til forsørgelse av barn. Det foreslås at barnetrygdloven skal gjøres mer kjønnsnøytral med hensyn til hvem som har rett til stønad når barnet bor sammen med begge foreldrene. Barnetrygden foreslås utbetalt til den som søker. En slik endring vil være i tråd med lovgivningen på tilgrensende områder.

I og med at barnetrygden for nyfødte som hovedregel automatisk tilstår barnets mor, vil det fortsatt være moren som i de aller fleste tilfeller mottar barnetrygden. Det vil imidlertid ikke være noe til hinder for at barnetrygden utbetales til far hvis foreldrene ønsker det.

Det foreslås at retten til barnetrygd ved opphold i utlandet knyttes opp til hvorvidt barnets foreldre er trygdet i Norge etter reglene i folketrygdloven. Alle familier med nær tilknytning til Norge i form av trygdetilknytning vil etter dette kunne oppbære rett til barnetrygd under utenlandsopphold. Dagens regelverk gir slike rettigheter bare til utvalgte grupper.

Komiteens flertall sier seg enig i at retten til å dele barnetrygd i de tilfellene der foreldrene har avtalt at barnet skal ha delt bosted, skal lovfestes. En forutsetning for deling vil være at det foreligger en avtale mellom barnets foreldre etter reglene i barneloven § 35 a, der det klart fremgår at barnet skal ha delt bosted. Barnetrygden vil i disse tilfellene kunne deles med 50 pst. til hver av foreldrene forutsatt at de fremsetter krav om dette.

Det foreslås forenklinger i regelverket for rett til barnetrygd for ett barn mer enn det faktiske barnetall, altså utvidet barnetrygd. Det sentrale vilkåret for rett til utvidet stønad blir at den enslige forsørgeren bor *alene* med barn uten å kunne dele husholdningsutgiftene med ektefelle eller samboer. Selv om det i forslaget brukes andre begreper enn det som legges til grunn i dagens regelverk, er intensjonen bak reglene den samme. Det er den av barnets foreldre som har barnet boende fast hos seg og som er enslig forsørger, som skal nyte godt av utvidet barnetrygd.

Barne- og familiedepartementet foreslår at samme regler for utbetaling og disponering av barnetrygd skal gjelde for barn i fosterhjem og barnevernsinstitusjon som for barn ellers. Barnetrygd skal da utbetales til barnets fosterforeldre eller til den barnevernsinstitusjon der barnet bor, og barnetrygden vil også for disse barna være et tilskudd til løpende underhold.

Komiteens flertall er enig i dette fordi dette er i samsvar med likhetsprinsippet. Barn skal ha like rettigheter uavhengig av hvem som har omsorgen.

Helt fra barnetrygden ble vedtatt i 1946 og frem til 1. mai 2000 ble det gitt barnetrygd for barn under 16 år. Med virkning fra 1. mai 2000 ytes barnetrygd fram til barnet fyller 18 år. Hvis barnets foreldre er skilt eller separert, utbetales stønaden til den av foreldrene som barnet bor fast hos.

Det er i dag lagt til grunn i praksis at barnetrygden kan deles dersom det er godtgjort at den ene av foreldrene har barnet hos seg i minst 40 pst. av totaltiden.

Det kan oppstå problemer i praksis knyttet til kravet om at foreldrene i tillegg til å være enige om en avtale om delt bosted etter barneloven § 35 a også må være enige om at barnetrygden skal deles. Departementet har etter en nærmere vurdering kommet til at det ikke bør stilles krav om at foreldrene i tillegg til å være enige om avtale om delt bosted også må være enige om at barnetrygden skal deles.

For Arbeiderpartiet er barnets beste overordnet alt annet. Arbeiderpartiet signaliserte i Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag for 2002 at vi vil gjennomgå hele systemet for beregning av sosialhjelp i 2002. Arbeiderpartiet vil avvente spørsmålet om hvorvidt barnetrygden skal anses som inntekt i forbindelse med beregning av

sosialhjelp, slik at dette kan vurderes ved en helhetlig gjennomgang.

Jeg vil ta opp et forslag som er utdelt på representantenes bord, på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

«Stortinget ber Regjeringen om en helhetlig gjennomgang av systemet for beregning av økonomisk sosialhjelp, herunder en vurdering av hvorvidt barnetrygd og kontantstøtte skal anses som inntekt i forbindelse med beregning av sosialhjelp.»

Presidenten: Representanten Eirin Faldet har tatt opp det forslaget hun refererte.

Afshan Rafiq (H): Saksordfører Eirin Faldet har nå gitt en god redegjørelse. Det er bred enighet om denne loven i komiteen, men jeg vil likevel knytte noen korte kommentarer til noen av forslagene som ligger i proposisjonen fra Regjeringen.

Som saksordfører også var inne på, har dagens barnetrygdlov ikke vært gjenstand for noen total gjennomgang siden den ble vedtatt i 1946, men den har blitt flikket på ved at nye bestemmelser har blitt tatt inn. Derfor har denne loven vært preget av tungt og gammelmodig språk og dårlig struktur, noe som gjør den vanskelig å praktisere på en fullgod måte. Det er derfor på tide med en regelforklaring og en målrettet barnetrygdordning tilpasset dagens behov, noe denne proposisjonen vil bidra til med en enkel og oversiktlig lov som er forståelig og tilgjengelig for stønadsmottakerne, samtidig som den blir enklere å praktisere for trygdeetaten.

I proposisjonen slås det fast at formålet med barnetrygden er at den skal virke inntektsutjevner til fordel for barnefamilieene, og at den skal bidra til å dekke utgifter til forsørgelse av barn. Vi er derfor enig med departementet i at dette er et sterkt argument for å beholde barnetrygdordningen i egen lov, og at den ikke blir inkorporert i folketrygdloven.

Når det gjelder de sentrale endringsforslagene i proposisjonen, er Høyre veldig glad for at det foreslås at barnetrygden skal gjøres kjønnsnøytral, dvs. at det ikke vil være noe hinder for at barnetrygden utbetales til far hvis foreldrene ønsker det. Vi mener at dette er et riktig skritt i retning av reell likestilling mellom foreldrene.

Det er også positivt at alle familier med nær tilknytning til Norge i form av trygdetilknytning etter dette kan oppbevare retten til barnetrygd under utenlandsopphold. Dette vil bl.a. bidra til å løse de problemene som spesielt norske barnefamilier som flytter innenfor EØS-området, møter med dagens regelverk.

Det er også viktig at regelverket for barnetrygd er tilpasset delte omsorgsløsninger, som stadig flere foreldre velger etter samlivsbrudd. Høyre er derfor veldig positiv til at det med dette åpnes for at barnetrygden kan deles mellom foreldrene når det foreligger en avtale om at barnet skal bo 50 pst. av tiden hos hver av foreldrene.

Til slutt vil jeg understreke at vi er veldig glad for bl.a. den forenklingen departementet legger opp til i regelverket for retten til utvidet barnetrygd, hvor grunntan-

ken fortsatt er at det er den av barnets foreldre som har barnet boende fast hos seg og som er enslig forsørger, som skal nyte godt av denne ordningen.

Når det gjelder forslaget fra Arbeiderpartiet, kommer Høyre ikke til å støtte det.

Karin S. Woldseth (FrP): Det er alltid bra når man endrer for å forenkle, og det er gjort i deler av det lovforslaget som nå ligger til behandling. At man har et formål, en intensjon med loven, er bra, og selv om det kan synes unødvendig, er det en viktig presisering at barnetrygden skal gå til å dekke utgifter til forsørgelse av barn.

At loven skal gjøres mer kjønnsnøytral, er vel heller ikke å forakte, da man på denne måten gir fedrene en mulighet til å bli mer synlige i forhold til barnet og dermed også til å styrke sin posisjon.

Når det gjelder barn som er bosatt utenfor Norge, synes Fremskrittspartiet at loven fremdeles er noe uklar. Vi ønsker å presisere at det er barn av norske statsborgere og borgere bosatt i EØS-området, og ingen andre, som har rett til barnetrygd. Dette er for å sikre at de som mottar barnetrygd og bor i utlandet, faktisk har rettmessig krav på denne.

Ellers har Fremskrittspartiet med glede registrert at det nå fra departementet gis en aksept for at barna faktisk koster like mye uansett om de bor 50 pst. av tiden hos den ene eller den andre av foreldrene etter et samlivsbrudd. Dette er et skritt i riktig retning, men Fremskrittspartiet mener at for at dette skal bli en riktig kostnadsfordeling, bør man utbetale barnetrygd etter den prosentandel av samvær den enkelte forelder har med barnet sitt. Og mener man noe med at barna har rett til to foreldre, må man legge forholdene til rette og stimulere til økt samvær. Derfor fremmer Fremskrittspartiet forslag om at Regjeringen fremmer de nødvendige lovendringsforslag som skal til for å gjøre dette mulig.

Når det gjelder barn som er bosatt i institusjon eller hos fosterforeldre, foreslås det i lovendringen at barnetrygden nå skal tilfalle den institusjon eller den fosterfamilie barnet bor hos. Men saken er den at i prisen som kommunene betaler til institusjonen, ligger allerede kostnadene for å ha barnet der. Og når det gjelder fosterfamilier, står vanligvis utgiftsdekning til barnet som egen post. Det er med andre ord allerede tatt høyde for at barnet koster noe, og at fosterhjemmet får dekket denne utgiften gjennom barnevernet.

I tillegg til at en rekke barn ikke oppholder seg lenge på samme institusjon eller hos den samme fosterfamilie, dessverre, synes dette ikke som noen forenkling av utbetaling av barnetrygden – snarere tvert imot. Man ender vel opp med å måtte ansette flere i trygdeetaten bare for å holde oversikt over hvor de barna det offentlige har ansvaret for, befinner seg, og hvem som skal ha utbetalt barnetrygd.

I en del tilfeller beholder også foreldrene barnetrygden til tross for at barna befinner seg på institusjon og dermed heller ikke koster noe for foreldrene. Dette synes Fremskrittspartiet er urimelig, og vi fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen ved lovendringsfor-
slag, sørge for at så snart vedtak om omsorgsovertake-
lse er fattet og iverksatt, skal utbetalingen av barnet-
trygd til den av foreldrene som måtte motta den stan-
ses, inntil barnet er tilbakeført til vedkommende.»

Når det så gjelder forslaget fremsatt av Arbeiderpar-
tiet ved representanten Eirin Faldet, kan ikke Frem-
skrittspartiet slutte seg til dette, men regner med at Re-
gjeringen kommer tilbake til det i familiemeldingen. Det
er svært ulik praksis i Norge når det gjelder hvorvidt barn-
etrygden skal regnes som inntekt eller ikke. Blant annet
i Bergen, der jeg kommer fra, regnes ikke barnetrygden
inn. Den blir holdt utenom. Så det er et behov for gjen-
nomgang av forskriftene som allerede finnes, og for å få
en strengere kontroll med at kommunene har lik praksis.

Dermed fremmer jeg de tre forslagene som ligger i sa-
ken.

Presidenten: Representanten Woldseth har tatt opp de
forslagene hun refererte til.

May Hansen (SV): Dagens barnetrygdlov har ikke
vært gjenstand for noen total gjennomgang siden den ble
vedtatt i 1946. Forslaget til ny lov er en enklere lov som
er mer forståelig. Barnetrygden er den viktigste overfø-
ringsordningen til barnefamilie, og vi er enig med de-
partementet i at barnetrygden skal reguleres i egen lov.

Formålet med barnetrygden er å dekke utgifter til for-
sørgelse av barn. Barnetrygden har ikke vært pris- eller
lønnsjustert siden 1996. SV vil ikke at barnetrygden skal
brukes som salderingspost, og vi fremmet forslag i bud-
sjettet i fjor om at barnetrygden automatisk skulle pris-
justeres hvert år. Dette fikk vi dessverre ikke flertall for.

Barnetrygden er det viktigste og mest målrettede tilta-
ket for kontantoverføring til barnefamilie, og det er
meget uheldig at den er avhengig av en årlig budsjettbe-
handling. SV fremmet også i budsjettet, som et ledd i å
bedre situasjonen for fattige barnefamilier, økt barnet-
trygd for tredje og fjerde barn, og vi mener at det er uri-
melig å regne barnetrygden som inntekt ved beregning
av sosialhjelp.

Det er positivt at departementet vil jobbe for å stadfes-
te at barnetrygden skal dekke utgifter til forsørgelse av
barn, og at den ikke skal beregnes som en rettighet i for-
hold til arbeidstaker, på samme måte som andre trygde-
ytelser.

Ved behandlingen av Innst. O. nr. 51 for 2000-2001
stemte SV og Senterpartiet mot lovendringen som gir
mulighet for at en EØS-borger bosatt i sitt hjemland skal
få rett til norsk barnetrygd uten at barnet eller familien
noensinne har satt sine ben på norsk jord.

SV mener at barnetrygden skal administreres som tid-
ligere for barn som ikke oppfostres hos sin familie. Men
for barn som oppfostres hos fosterforeldre, bør det være
muligheter for en forenkling av regelverket for bruk av
barnetrygd i samarbeid med barnevernet. Vi ønsker in-
gen endring, for regelverket her synes uklart. Departementet
foreslår på den ene siden at det skal foretas en
gjennomgang av systemet for fosterhjemsgodtgjørelse

for å forhindre at fosterforeldre får dekket de samme ut-
giftene dobbelt, i form av både fosterhjemsgodtgjørelse
og barnetrygd. Dette skal ses under ett når det gjelder
fosterforeldre.

Men hva departementet mener om barnevernsinstitu-
sjoner, virker meget uklart. Det departementet sier, er at
barnetrygden skal dekke utgifter knyttet til forsørgelse av
barn, men man signaliserer ikke den samme gjennom-
gangen av barnetrygd og tilskudd til barnevernsinstitu-
sjoner. Det kan virke som om institusjonene her får et til-
legg som er barnets, og som man ikke må dokumentere
bruken av. Mange av barnevernsinstitusjonene er meget
kostbare, og her får de da en tilleggsinntekt.

SV mener at så lenge det er så mange usikkerhets-
momenter, bør man ikke endre regelverket, men nytte
barnetrygden til ekstraordinære utlegg og oppsparing på
egen konto som utbetales når barnet er 18 år, slik praksis-
en hittil har vært. Praksisen med at mor beholder barnet-
trygden til tross for at hun har mistet omsorgen for bar-
net, er uheldig. Barnetrygden bør stanses når vedtak om
omsorgsovertakelse er gjort og tiltak satt i verk.

SV er enig i at det er nødvendig å lovfeste retten til å
dele barnetrygd i de tilfellene der foreldrene har delt bo-
sted, med 50 pst. til hver.

Som sagt vil SV at barnetrygden skal holdes utenfor
beregning av sosialhjelp. Vi støtter selvfølgelig det for-
slaget vi er med på sammen med Arbeiderpartiet og
Senterpartiet om en gjennomgang av systemet for å få en
vurdering av hvorvidt barnetrygd og kontantstøtte skal
anses som inntekt ved beregning av sosialhjelp. Vi vil
også signalisere at SV vil støtte forslag nr. 3, fra Frem-
skrittspartiet.

Eli Sollid Øveraas (Sp): Senterpartiet støtter lovpro-
posisjonen. Derfor skal eg knyte berre eit par korte kom-
mentarer til innstillinga.

Eg har merka meg at det i fleire debattar har kome sig-
nal frå departementet, frå regjeringshald, om å halde
kontantstøtta utanfor inntekta ved berekning av sosial-
hjelp. Dei same signala har eg ikkje registrert når det
gjeld barnetrygd. Som vi alle veit, spør ikkje sosial nød
etter alder. To tenåringsbarn kan vere vel så ressurskrev-
jande som to barn under tre år.

I motsetning til kontantstøtta vil barnetrygda kome
alle barn til gode. Det synest eg er viktig å merke seg all
den tid vi veit at det er 70 000 barn som lever under det
vi definerer som fattigdomsgrensa. Derfor vil eg be stats-
råden merke seg det forslaget som er sett fram av repre-
santanten Faldet, og be om at det blir vurdert seriøst frå
departementet i det vidare arbeidet som gjeld utrekning
av sosialhjelp.

Statsråd Laila Dævøy: Den 24. oktober 1946 ble bar-
netrygden vedtatt av et enstemmig storting etter en lang
og til dels opprivende debatt som hadde pågått i nærmere
30 år. Barnetrygden blir gjerne karakterisert som vår før-
ste universelle trygdeordning, med samme ytelse til alle
uansett inntekt. I årene som har gått, har barnetrygden
vært den viktigste og største overføringsordningen til

barnefamiliene og et sentralt virkemiddel for å kompensere for merutgifter knyttet til forsørgeransvar for barn.

Som en tilpasning til det faktum at de aller fleste i våre dager tar utdanning utover grunnskolen, ble barnetrygden utvidet til 18 år fra 1. mai 2000. I 1998 innførte vi en ordning med automatisk tilståelse av barnetrygd til nyfødte, noe som har bidratt til en mer brukervennlig barnetrygdordning. Innlemming av forsørgerfradraget i barnetrygden fra og med 2001 har bidratt til en forenkling av overføringsordningene. Det forslaget til ny barnetrygdlov som Odelstinget har til behandling i dag, vil bidra til ytterligere forenkling.

Regjeringen ønsker å videreføre barnetrygden som en generell, ikke behovsprøvd stønadsordning som skal omfatte alle barn og komme alle barnefamilier til gode.

Gjeldende barnetrygdlov har aldri tidligere vært gjenstand for noen total gjennomgang. I de 56 årene loven har eksistert, har den en rekke ganger vært flikket på ved at nye bestemmelser er tatt inn. Dette har ført til at loven og forskriftene er unødvendig omfangsrike og at regelverket har dårlig struktur. Som følge av dette startet departementet i 1998 opp arbeidet med en totalrevidering av regelverket med sikte på en mer tidsmessig barnetrygdlovgivning.

Ved revideringen av barnetrygdloven er det lagt til grunn de samme prinsipper og mål som i arbeidet med ny folketrygdlov. Hovedmålet har vært å utforme regelverket slik at det blir mest mulig tilgjengelig for brukerne og lettest mulig å praktisere for trygdeetaten. Et enkelt og klart språk og inkorporering av forskriftene i loven har vært de viktigste virkemidlene.

Lovforslaget har vært på offentlig høring og har gjennomgående fått bred støtte i høringsrunden. Jeg er glad for at også komiteen slutter seg til forslaget, selv om det er noe uenighet om enkelte punkter.

Jeg er svært fornøyd med at vi nå får en barnetrygdlov som er mer kjønnsnøytral i sin utforming enn nåværende lov. Etter dagens regelverk er barnetrygden en morsordning, og den nye loven innebærer en modernisering på dette punktet. Når barnet bor sammen med begge foreldrene, skal foreldrene selv kunne bestemme hvem av dem som skal være mottaker av barnetrygden.

En annen viktig nyvinning er at retten til barnetrygd ved utenlandsopphold skal knyttes opp til hvorvidt barnets foreldre er trygdet i Norge etter reglene i folketrygdloven. Alle familier med nær tilknytning til Norge i form av trygdetilknytning vil få rett til barnetrygd under utenlandsopphold. Dagens regelverk gir slike rettigheter bare til utvalgte grupper, og det har ikke vært rettferdig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å begrense muligheten til å motta barnetrygd ved utenlandsopphold ved å oppstille vilkår om norsk statsborgerskap eller EØS-statsborgerskap. Statsborgerskap er etter min mening ikke det beste kriterium på hvorvidt barnet har tilknytning til Norge. De som er medlem i folketrygden, bidrar til trygdens finansiering, og vilkåret om medlemskap i folketrygden sikrer på en bedre måte enn statsborgerskap at alle med nær tilknytning til Norge får rett til barnetrygd. Dagens særregler for utbetaling og

disponering av barnetrygd for barn i fosterhjem og institusjon foreslås opphevet. Barnetrygden vil da også for disse barna bli et tilskudd til løpende forsørgelse. Et mindretall i komiteen foreslår at det ikke skal utbetales barnetrygd for barn som det offentlige har ansvaret for. Et slikt forslag bryter med prinsippet om at barnetrygden skal være en generell stønadsordning som omfatter alle barn.

Det foreslås at retten til å dele barnetrygden når barnet har delt bosted, skal lovfestes. For å få en mest mulig enkel og håndterbar regel legges det opp til at det skal foretas en deling av barnetrygden med en halvpart til hver av foreldrene hvis det foreligger avtale om delt bosted etter barnelovens regler. Fremskrittspartiet tar til orde for at barnetrygden skal følge prosentandelen ved samvær. En slik regel ville for det første være svært tung å administrere. Dessuten sier ikke samvær med barn nødvendigvis noe om hvordan utgiftene til barnets underhold fordeles mellom foreldrene. En avtale om delt bosted etter barnelovens regler forutsetter derimot en deling av underholdsutgiftene, og deling av barnetrygden med en halvpart på hver harmonerer godt med dette.

Alt i alt tror jeg at den nye barnetrygdloven vil bli et hensiktsmessig verktøy som kan bidra til at barnetrygden også i fremtiden kan forsvare sin posisjon som selve grunnpilaren i overføringsordningene til barnefamiliene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirin Faldet (A): Dette er en innstilling med veldig bred enighet. På tvers av alle partilinjene er vi enig i stort sett alt sammen her. Men siden dette med utbetaling har kommet opp som et forslag, vil jeg spørre hvordan utbetalingene praktiseres når vedtaket om omsorgsovertakelse er fattet og iverksatt. Hvordan skjer det? Er det grunnlag for å tro at utbetalingene ikke sporenstreks går til rette omsorgsperson? Siden dette har kommet opp, tillater jeg meg å spørre om det. Slik jeg har forstått det, er det den til enhver tid registrerte omsorgsperson og omsorgsinstitusjon som skal ha midlene. Da vil jeg høre om det er erfaringer med at det skjer på en annen måte, og at det er grunnlag for å tro at pengene utbetales til feil omsorgsperson.

Statsråd Laila Dævøy: Reglene er slik at når omsorgsovertakelse er vedtatt, mister foreldrene retten til barnetrygd. Det er reglene. Og når fosterbarn flyttes, gis det melding til folkeregister og trygdekontor. Det har vi ikke fått noen melding om at er et problem. Vi trenger sånn sett ikke å gjøre noe for å påse at dette skjer. Det er ordninger som er godt ivaretatt.

Karin S. Woldseth (FrP): Da skal jeg få oppdatere statsråden litt. I Bergen er dette faktisk et stort problem. Det er barnevernskontorene i de ulike byene og kommunene som skal melde fra til trygdekontoret om at vedtak om omsorgsovertakelse er fattet. På grunn av særdeles stort arbeidspress og stor arbeidsmengde på barnevernskontorene blir ikke dette gjort, og man får barnetrygd

urettmessig ganske lenge. Det kan gå mange måneder før det blir varslet til trygdekontoret. Bergen trygdekontor sa under en samtale at det kanskje kunne sette litt fart i dem hvis vi fikk dette inn i loven.

Så til statsborgerskap – det er her jeg hadde tenkt å stille et spørsmål til statsråden. Vi har sagt at statsborgerskap er et viktig virkemiddel, og vi kan se på det også som et økonomisk virkemiddel for å unngå at mindreårige blir sendt til foreldrenes hjemland for å tvangsgiftes. Kan ikke statsråden også se at dette kan være et virkemiddel som gjør at vi kanskje får bukt med en del av de tingene som er oppe i tiden akkurat nå?

Statsråd Laila Dævøy: Når det gjelder det første, er ikke jeg kjent med at det i Bergen har vært slike problemer, men det er klart at jeg som statsråd kanskje bør ta kontakt i forhold til å få undersøkt dette. Det skal jeg gjøre.

Når det gjelder statsborgerskap, kan jeg vel egentlig bare gjenta det jeg har sagt, at jeg skjønner Fremskrittspartiets problemstilling og kanskje nå enda mer bakgrunnen for hvorfor man foreslår det. Men når vi har sett på det, og når jeg har gått inn i det de senere dagene, har jeg også funnet at det er bedre at dette hjemles for dem som har en tilknytning til Norge gjennom trygden, og at det bare å ha statsborgerskap muligens kan gjøre at flere faktisk vil ha rett til barnetrygd. Så jeg er ikke så sikker på om forslaget er så godt.

May Hansen (SV): Jeg har et spørsmål til statsråden.

Barn i fosterhjem og i barnevernsinstitusjoner får barnetrygd i dag, men man må da dokumentere bruken av pengene. De blir eventuelt brukt til sykler, bunader osv. i samråd med barnevernet. Det departementet nå foreslår, er at det skal foretas en gjennomgang av systemet med fosterhjemsgodtgjørelse for å forhindre at fosterforeldre får dekket de samme utgiftene dobbelt opp, både i form av fosterhjemsgodtgjørelse og barnetrygd. Men det er ganske uklart hva departementet mener om barnevernsinstitusjonene. Mener man det samme der? Når skal man ha denne gjennomgangen? Og skal man ha den samme gjennomgangen for barnevernsinstitusjonene? Det er mange institusjoner i dette landet som er meget kostbare. Skal dette da være en ekstragevinst som man skal slippe å føre dokumentasjon for?

Statsråd Laila Dævøy: Nå har vi jo de vanlige tilsynsreglene når det gjelder å følge med barnevernsinstitusjoner og det man bruker midler til. Det som står i proposisjonen, og som departementet har sagt, er at tilskudd til barnevernsinstitusjoner skal ses på i sammenheng. Det betyr at når man legger inn barnetrygden som en støtte knyttet til barna, vil det selvfølgelig gjøre at også institusjonene sann sett har mer å rutte med. Departementet har ikke hatt spesifikke planer til nå om gjøre dette på noen annen måte. Men det står litt om det i proposisjonen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Bent Høie (H): Jeg vil kommentere forslaget fra Eirin Faldet på vegne av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet.

I høst påla disse partiene sammen med Fremskrittspartiet Regjeringen å la kontantstøtte regnes som inntekt i forbindelse med beregning av sosialhjelp. Jeg regner med at når en nå ønsker at Regjeringen skal utrede det en selv har pålagt den å gjennomføre, er det fordi en har begynt å tvile på sitt eget tidligere standpunkt. I så fall følger de opp en tradisjon for disse partier i denne saken. La meg minne om hva representanten Karita Bekkemellem Orheim sa i Stortinget 10. mars 1999:

«Synes ikke statsråden det blir et moralsk spørsmål når rike, velstående familier får kontantstøtte, mens sosialhjelpsmottakerne mister den?»

Bekkemellem Orheim reagerte kraftig på at 80 pst. av kommunene regnet kontantstøtten som inntekt:

«Kontantstøtten går ikke til både fattig og rik så lenge vi ser at kommunene praktiserer så ulikt som de gjør. (...) Meningen med kontantstøtten var vel ikke at den skulle redusere kommunenes sosialutgifter?»

I forbindelse med utjevningmeldingen fikk dette standpunkt støtte fra alle partiene, med unntak av Fremskrittspartiet. Et klart flertall gav uttrykk for at kontantstøtten ikke skulle regnes som inntekt ved beregning av sosialhjelp. Dette fulgte den nye regjeringen, med sosialminister Ingjerd Schou, opp og foreslo i statsbudsjettet at kontantstøttmottakerne skulle få den samme valgfrihet som andre gjennom å beholde kontantstøtten. Dette reagerte Arbeiderpartiets nye sosialpolitiske talsperson, Bjarne Håkon Hanssen, på. Han gikk sammen med Fremskrittspartiet og de andre partiene som nå står sammen med Eirin Faldet, og fikk flertall for at kontantstøtten skulle regnes som inntekt. Dette ble vedtatt 12. desember. Men nå ser det ut som om Arbeiderpartiet er i ferd med å snurre rundt sin egen akse. Eller er partiet heller ikke i denne saken enig med seg selv? Bjarne Håkon Hanssen var nemlig bekymret for at summen av kontantstøtte og sosialhjelp skulle bli så høy at sosialhjelpsmottakerne ikke skulle bli motivert til å søke arbeid. Den politiske avstanden mellom hans og Karita Bekkemellem Orheims uttalelser her er vel sannsynligvis så lang som det går an å bli på en norsk politisk skala.

Men hva er intensjonen bak representanten Faldets forslag? En kunne bli forledet til å tro at hun vil ha Regjeringen til å utarbeide argumenter mot og utrede konsekvensene av Bjarne Håkon Hanssens fornyelse av Arbeiderpartiets sosialpolitikk.

Det er i denne saken faktisk bare Fremskrittspartiet utenom regjeringspartiene som har vært konsekvent i dette spørsmålet. De har stått konsekvent på det standpunkt som Bjarne Håkon Hanssen har. Men hva er Arbeiderpartiets standpunkt?

Karin S. Woldseth (FrP): Vi skal fortsette å være konsekvente, og derfor kan vi ikke støtte det forslaget som foreligger fra Arbeiderpartiet. Vi mener altså at det

ligger i forskriften til lov om sosiale tjenester, og i forarbeidene til loven, at barnetrygden skal regnes inn.

Det som er svært uheldig, og som er et faktum, er at det er ulik praksis i landet. I Trondheim regnes barnetrygden ikke inn som en del av inntekten, i Bergen regnes den ikke inn, men i Oslo regnes den inn. Dette blir forferdelig urettferdig, det blir en uheldig praksis. Jeg håper at statsråden nå følger dette opp og sørger for at forskriftene og intensjonene med lov om sosiale tjenester blir fulgt – og at hun gir innspillet videre til sin regjering.

Eli Sollied Øveraa (Sp): Eg vil presisere at Senterpartiet er, har vore og skal vere konsekvent på dette området. Vi har gått og vil gå inn for at barnetrygda skal haldast utanfor ved utrekning av sosialhjelp.

Problemet er jo at frå regjeringspartia og frå Samarbeidsregjeringa har dei gjentatte gonger frå denne talarstolen sagt at dei vil vurdere kontantstøtta. Så det ligg fast. Dette forslaget går jo på ei vurdering av kontantstøtta, og vi kjem altså med eit tillegg og seier at det skal vere ei vurdering av om barnetrygda bør haldast utanfor. Fleire gonger, dersom eg ikkje hugsar feil, har det under debatten vore uttalt at det vil bli vurdert frå departementet om kontantstøtta skal haldast utanfor.

Eirin Faldet (A): Jeg spratt litt opp fra stolen, for jeg følte at Bent Høie hadde en replikk til Arbeiderpartiet.

Jeg syns ikke Bent Høie skal bruke kreftene sine på å være bekymret for hva Arbeiderpartiet mener. Jeg er mer bekymret for hvordan vi skal komme i mål med å gjøre det best mulig for barnefamilieene. Det er faktisk sånn at når det søkes om sosialhjelp, regnes det litt ulikt, og derfor ønsker vi en bred gjennomgang. Vi er fullstendig klar over hva vi har vært med på, men hvis det er slik at vi kan komme i land med å gi barnefamilieene bedre vilkår, og ikke minst gi sosialhjelpssøkerne bedre vilkår, ber vi kun om en gjennomgang. Og det har jo alle partiene i valgkampen sagt at de er interessert i! Så jeg skjønner ikke Bent Høies bekymring.

Og så til representanten fra Fremskrittspartiet, Karin Woldseth: Her har det nok ikke vært noen lettvin og grei avgjørelse ettersom jeg skjønner, for Karin Woldseth har i utgangspunktet sagt at hun ønsker en bred gjennomgang av sosialhjelpsmottakernes økonomi. Så det har nok kanskje endret seg noe fra i går til i dag.

Bent Høie (H): Først til representanten fra Senterpartiet, som påstår at partiet har vært konsekvent i denne saken når det gjelder å holde barnetrygden utenfor i beregning av sosialhjelp. I forbindelse med utjevningmeldingen, som ble fremlagt av en senterpartistatsråd, gikk både statsråden og Senterpartiet i komiteen inn for at barnetrygden fortsatt skal regnes med som inntektsgrunnlag, men at kontantstøtten bør holdes utenfor. Der kan jeg referere fra komiteens merknader.

Når det gjelder Arbeiderpartiet og representanten Eirin Faldet, er det bemerkelsesverdig at noe som en var skråsikker på var til det beste for sosialhjelpsmottakerne den 12. desember – rett før jul – har en nå begynt å tvile

på, for det må jo være årsaken til at en ønsker å utrede konsekvensene. Men jeg er helt enig i at det viktigste er å sikre barnefamilieene bedre vilkår, og ut fra det Eirin Faldet sa, kunne en tro at Eirin Faldet mente at Regjeringens forslag, at kontantstøtten holdes utenfor, gir barnefamilieene bedre vilkår. Det betyr at Eirin Faldet står på at Regjeringens politikk er bedre for barnefamilieene enn Bjarne Håkon Hanssens politikk.

Eirin Faldet (A): President!

Presidenten: Et lite øyeblikk, Eirin Faldet, det er flere som har meldt seg på underveis. Per Sandberg, deretter Eirin Faldet.

Per Sandberg (FrP): Det er kanskje like godt at representanten Faldet venter, så får hun vel enda mer kjøtt på beinet til sitt innlegg. For det var Faldets innlegg som fikk meg også til å ta ordet. For det første må jeg rette opp en ting: Fremskrittspartiet har aldri ønsket en gjennomgang av sosialklientene, så det er en direkte feilopplysning.

Så la jeg merke til at Faldet i sitt tidligere innlegg var veldig opptatt av at man hadde et mål, og det var å legge til rette for barnefamilieene. Da blir jeg, må jeg si, litt frustrert, for barnefamilieene mottar ca. 34 milliarder kr i overføringer pr. år. Om ikke det skulle være nok, stiller jeg et spørsmål ved den andre siden av dette: Hvorfor er ikke det nok? Jo, det er fordi Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har vært veldig lite opptatt av den andre siden, altså de tyngende avgiftene og skattene som barnefamilieene faktisk har. Jeg har ikke på noe område registrert at Arbeiderpartiet i de kommunene som Arbeiderpartiet styrer, har vært opptatt av at kommunale avgifter knekker ryggen på barnefamilieene. Jeg har heller ikke registrert at Arbeiderpartiet har vært opptatt av at avgiftene på strøm, som utgjør 60–70 pst. av strømrregningen, knekker ryggen på barnefamilieene, og at barnefamilieene har utgifter bare til bilavgifter på i gjennomsnitt 20 000 kr i året. Så jeg tror nok at den delen av overføringene som går til barnefamilieene, er stor nok i seg selv, men poenget er: Når vi overfører nærmere 34 milliarder kr til barnefamilieene – i direkte overføringer – tar staten tilbake alt dette i form av skatter og avgifter. Da er min oppfordring både til Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet: Er det ikke kanskje på tide å begynne å se på den siden også, istedenfor hele tiden å konsentrere seg om en overføringspolitikk som indirekte er med på å styre familienes atferd? Vi legger jo ikke opp til at barnefamilieene skal få noen valgfrihet eller noen muligheter til å styre familien selv. Det er resultatet av den formen for overføringspolitikk som Arbeiderpartiet står for. Og nå vil de altså legge enda mer til rette på det området gjennom at enkelte inntekter som de overfører til barnefamilieene, skal holdes utenfor ved beregning av en annen overføring som familieene får. Det synes jeg er meget merkelig. Ville det ikke vært mye lettere å legge til rette for familieene slik at de slapp å komme i en situasjon der de måtte be om offentlig støtte i form av sosialstønad?

Årsaken til at de ber om sosialstønad, er jo i stor grad at de ikke greier de offentlige regningene, altså skatter, avgifter, strøm og kommunale avgifter. Vi burde heller ha kikket på det, og det anbefaler jeg også Arbeiderpartiet å gjøre.

Eirin Faldet (A): Nå vet jeg at Fremskrittspartiet har en ordfører i Os – og jeg vet ikke hvordan det står til med avgiftslette. Det er vel faktisk slik at det er tungt å være ordfører i kommuner, og det er tungt for mange familier å måtte gå veien til et sosialkontor for å få hjelp. Det er ikke noen overføringer til barnefamilier med sosialhjelp. Det er noe barnefamilier må søke om på individuelt grunnlag.

Jeg regner med at representanten har lest forslaget, og der står det faktisk «Stortinget ber Regjeringen om en helhetlig gjennomgang». Hva er det som er så galt med det? Vil ikke Fremskrittspartiet ha en helhetlig gjennomgang? Det er bare det vi ber om, og de signalene vi har fått fra barne- og familieministeren og sosialministeren i denne regjeringen, er at de er veldig interessert i å gjøre det best mulig. Så jeg skjønner ikke hva som er problemet med å be om en vurdering. Det har faktisk skjedd før i Stortinget, også med støtte fra Fremskrittspartiet.

May Hansen (SV): Jeg skal ikke gå inn på skattepolitikken – dette er en debatt om barnetrygden, så skattepolitikken kan vi ta en annen gang. Men Regjeringen er jo spesielt opptatt av fattigdomsproblematikken. SV har fremmet forslag for å bedre situasjonen for fattige familier, og barnetrygden er en av de tingene vi kan gjøre noe med – prisjustert barnetrygd, økt barnetrygd for andre og tredje barn, og at barnetrygden skal holdes utenfor når man beregner sosialhjelp. Vi har sagt det samme hele tiden. Det forslaget som ligger på bordet her, at man må se på dette i sammenheng, er helt naturlig når vi nå også skal evaluere kontantstøtten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 107)

S a k n r . 2

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endring i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting (Vederlag for konsesjon) (Innst. O. nr. 21 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 19 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 40 minutter, og at taletiden blir fordelt med 5 minutter på hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Endelig blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ulf Erik Knudsen (FrP) (ordfører for saken): Det er ikke akkurat en omfattende sak vi skal behandle i dag. Den tar for seg ett enkelt tema, en lovhjemmel for å kreve vederlag for konsesjon. På dette feltet er det heller ingen uenighet å spore i innstillingen. I den grad man har uenighet, er dette i forhold til vederlagets størrelse, og hvilken anvendelse man skal ha av disse pengene. Fremskrittspartiets syn er at vederlaget er satt for høyt, og vi mener at fordelingen av midlene skal gjøres i forbindelse med Stortingets behandling av budsjettet.

Jeg vil videre nøye meg med å vise til utdypingen av disse punkter i merknadene som foreligger i innstillingen, og ta opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Representanten Ulf Erik Knudsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Magnar Lund Bergo (SV): I dag skal vi, som Ulf Erik Knudsen sa, ikke diskutere programproduksjon, programinnhold eller finansiering av fjernsyn. Det vi diskuterer i dag, er business. Vi snakker om god business – for det er det TV 2 er. TV 2 har gjennom konsesjonsvilkårene helt unike rettigheter og muligheter innenfor riksdekkende reklamefinansiert kringkasting i Norge. De har faktisk monopol på riksdekkende reklamefinansiert fjernsyn.

En slik markedsposisjon er en ønskeposisjon for forretningsdrift. TV 2 kan ta langt høyere pris for sin reklameplass enn de andre reklamebaserte fjernsynskanalerne, nettopp fordi de er de eneste som er riksdekkende. Det eneste som kreves av mottakerne, er at de har et fjernsyn og antenneforhold som kan ta imot tv-signaler.

Folk som har fjernsyn, må betale lisens for å få lov til å ha et fjernsyn i huset. Det er fastslått i forskrifter om fjernsynsmottakere. Det er dette som er årsaken til at de som f.eks. ikke får inn NRK2-sendingene, likevel må betale full lisens. Men det betyr også at selv om lisensen går til NRK, så er det indirekte også en lisens som dekker TV 2-sendingene.

TV 2 tjener godt. De tjener meget godt. Derfor er det ikke mer enn rett og rimelig at TV 2 betaler noe tilbake til staten for sine unike markedsandeler og privilegier. Det synet deles av alle partier i Stortinget. Det er bare uenighet om hvor mye det er rimelig at TV 2 skal betale for sine rettigheter, og hva de inntektene staten får, skal gå til.

SV skiller seg fra de andre partiene når det gjelder hvor mye vi mener at TV 2 kan og skal betale i vederlag for konsesjonen. Alle partier, unntatt Fremskrittspartiet, er enige om å tilby TV 2 valget mellom enten å betale et engangsvederlag på 500 mill. kr eller å betale et engangsbeløp på 150 mill. kr i tillegg til et årlig fast vederlag pluss en inntektsavhengig del. Flertallet går inn for Regjeringens forslag om et årlig vederlag på 25 mill. kr pluss en inntektsavhengig del.

SV mener at det er riktig og viktig at TV 2 må budsjettere med et vederlag av en viss størrelse, fordi staten med sine rammevilkår begrenser konkurransen til fordel nettopp for TV 2. Regnskapene til TV 2 viser gode resul-

tater – ja så gode resultater at TV 2 i 2000 betalte 20 kr i utbytte pr. aksje eller 52 mill. kr til aksjonærene.

Den modellen som flertallet i komiteen har vedtatt, åpner for at TV 2 slik sett kan slippe unna med å betale kun 25 mill. kr i vederlag pr. år.

SV mener at et årlig vederlag på 25 mill. kr er for lavt, og foreslår et vederlag på 100 mill. kr pluss en inntektsavhengig del. SV mener at konsesjonsvederlaget i sin helhet skal øremerkes til film og tv-produksjoner og tilskudd til lokalkringkasting og andre kulturformål.

Utsiktene for reklamefinansiert fjernsyn vil med SVs modell kunne gi et løft for tilskudd til disse formålene på samme måte som tippemidlene finansierer idrett, kultur og forskning. Med SVs modell ville kulturbudsjettet fått et løft som ingen kulturminister så langt har klart å plusse på i den årlige budsjettkampen. Flertallet vil dessverre bare litt av det samme.

Det er lett å fastslå at auksjonsprinsippet er ubrukelig ved tildeling av konsesjon, selv om det er kommersielle konsesjonsøkere. Det mener stortingsflertallet også. SV vil legge til at auksjonsprinsippet heller ikke må brukes i framtiden ved tildeling av konsesjoner ved riksdekkende reklamefinansiert fjernsyn eller radio og eventuell utbygging av bakkenettet.

Jeg vil til slutt ta opp SVs forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Magnar Lund Bergo har tatt opp det forslaget han refererte til.

Åse Wisløff Nilssen (KrF): Lovforslaget som i dag blir drøftet, har sammenheng med fornyelsen av konsesjonene til reklamefinansiert landsdekkende allmennkringkasting. Disse konsesjonene gir rett til å benytte knappe frekvensressurser og har vist seg å være svært verdifulle. Hjemmelen til å kreve inn vederlag for slike konsesjoner må være klar. Kristelig Folkeparti er derfor godt fornøyd med at stortingsflertallet sørger for en slik entydig hjemmel i kringkastingsloven.

Som kjent ble konsesjonen for analogt riksdekkende reklamefinansiert fjernsyn for perioden 2003-2009 i oktober 2001 gitt til TV 2 AS. Selskapet betalte ved tildelingen 150 mill. kr til statskassen. TV 2 er i konsesjonen også forpliktet til å betale 25 mill. kr til Norsk filmfond hvert år i konsesjonsperioden. TV 2 må i tillegg betale en årlig sum til statskassen. Denne summen vil avhenge av inntektene til TV 2.

I lovforslaget er det lagt opp til at den nye lovregelen også skal kunne benyttes til å sette vilkår om at det skal betales vederlag for konsesjonen til riksdekkende reklamefinansiert radio. Kristelig Folkeparti legger til grunn at slike vilkår kan tas inn i den nye radiokonsesjonen som skal gjelde fra 2004. Vi er kjent med at departementet nå forbereder utlysning av radiokonsesjonen, og at departementet ikke har tatt stilling til vederlagsnivå og innkreivingsmåte for radiokonsesjonen. Kristelig Folkeparti regner med at det på samme måte som for fjernsynskonsesjonen bl.a. vil bli vurdert om det er mest formålstjenlig å kreve inn et engangsvederlag for radiokonsesjonen,

eller om man bør kreve inn et engangsvederlag og i tillegg ha vilkår om årlig betaling i konsesjonsperioden.

Lokalradio og lokalfjernsyn kan stå i fare for å bli tapere på grunn av den økte mediekonkurransen. Jeg viser bl.a. til at de kommersielle radio- og TV-kanalene sender svært mye utenlandsk stoff. Det er viktig å sikre et mangfold i programtilbudet. Kristelig Folkeparti vil understreke at vi søker virkemidler for å fremme mangfoldet i programtilbudet. Det bør etableres en konsesjonsavgift ved ny utlysning av den kommersielle radiokanalen på samme måte som for TV-konsesjon, som kan gå til en støtteordning for lokalmedier. Kristelig Folkeparti mener at det bør etableres en konsesjonsavgift som uavkortet kan gå til et fond for norske musikk- og dramaproduksjoner, jf. ordninger i Sverige og Finland.

Når det gjelder tildelingsmetode, vil Kristelig Folkeparti ikke støtte auksjonsprinsippet.

Vi regner med at statsråden kommer tilbake til Stortinget med spørsmålet om det bør kreves vederlag ved tildeling av konsesjon til riksdekkende digitale kringkastingssendinger i bakkenett. I motsetning til analog kringkasting er digital kringkasting noe vi har liten erfaring med her i landet. Hjemmelen bør kunne benyttes til vilkår om vederlag også for slike konsesjoner.

Kristelig Folkeparti vil understreke betydningen av at en kulturpolitisk tenkning må ligge til grunn for vilkår om programprofil og dekningsgrad når det gjelder kringkastingskonsesjonene. I den nye fjernsynskonsesjonen til TV 2 AS ble allmennkringkastingskravene skjerpet i forhold til dagens vilkår.

Når vi først snakker om konsesjon, vil jeg ta opp de døves tilgang til informasjon og samfunnsdebatt. I desember 2000 ble vi kjent med resultatene i undersøkelsen til Hilde Maria Haualand, som har kartlagt døves bruk av medier, spesielt fjernsyn og aviser. Jeg er enig med forskeren når hun beskriver dette som et demokratisk problem. Fjernsynsselskapene bør ta på alvor at døve har sitt eget språk og legge inn tolking til tegnspråk som en fast prosedyre når man sender debattprogram i fjernsynet. Kristelig Folkeparti mener dette må være ett av konsesjonsvilkårene for selskaper som vil drive landsdekkende allmennkringkasting.

Vilkårene for den nye konsesjonsperioden for analog riksdekkende radio bør generelt være mer presise enn de som gjelder i dag. Dette må selvsagt gjøres på en måte som ikke krenker viktige prinsipper om redaksjonell selvstendighet og ytringsfrihet.

Eli Sollid Øveraas (Sp): Senterpartiet støtter i hovedsak innstillinga, men vi stiller oss noko spørjande til merknadene frå departementet til vedtaket til kringkastingslova § 2-1 andre ledd. Vi finn det på side 5 øvst i andre spalte i proposisjonen:

«Departementet kan fastsette vederlaget på den måte departementet finner hensiktsmessig, bl.a. ved bruk av auksjon.»

Dette kan verke noko forvirrande i høve til det vedtaket Stortinget fatta ved behandlinga av Budsjett-innst. S. nr. 2 for 2000-2001, om at vederlaget ikkje skal fastset-

(Øveraas)

jast ved auksjon. Eg håpar at statsråden i innlegget sitt, dersom ho skal ha eit innlegg, kan bidra til å oppklare det som eg oppfattar som sjølvmotseiande.

Senterpartiet meiner det er viktig å styrkje kulturbudsjettet. Det kan i dag nesten synast som om det er like viktig for mennesket at staden der ein bur, har eit godt kulturrykte som eit tilbod om arbeidsplass. Behovet for midlar til lokale og regionale kulturbygg er stort. Den kulturelle skulesekken vart redusert med nesten 30 pst. under budsjettbehandlinga før jul. Frivillige lag og organisasjonar gjer ein kjempejobb rundt om i det ganske land, for å nemne nokre eksempel.

Senterpartiet meiner at heile avgiftsprovenyet ved innføring av konsesjonsvederlag bør tilfalle kultursektoren. Gjennom å gjere Statens medieforvaltning sjølvfinansierande vil ein kunne frigjere midlar som kan kome heile Kultur-Noreg til gode. Det er eit paradoks at ein i Noreg, ifølgje Statistisk sentralbyrå sitt hefte, Kulturstatistikk, nyttar ein mindre del av statens totale utgifter til kultur nå enn for ti år sidan. I 1990 utgjorde statens kulturutgifter 0,61 pst. av dei totale utgiftene, medan det i 2000 ligg på 0,5 pst. Senterpartiet sitt framlegg vil bidra til eit viktig og riktig steg i rett lei.

Eg vil heilt til slutt setje fram Senterpartiet sitt forslag.

Presidenten: Representanten Eli Sollied Øveraas har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Eg hadde eigentleg ikkje tenkt å ta ordet i debatten, for dette er ei reint teknisk sak, og det er stor semje om det som er lagt fram i saka. Men når representanten frå Senterpartiet tar fram den eine setninga om auksjon, vil eg minna om at det ikkje var den noverande regjeringa som la fram denne proposisjonen. Det var den førre regjeringa. Eg er heilt imot at vi skal bruka auksjon, så det blir ikkje aktuelt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 110)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sakene nr. 1 og 2.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er:

- forslagen nr. 1–3, fra Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 4, fra Eirin Faldet på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- Forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovendringsforslag slik at retten til barnetrygd for barn bosatt utenfor Norge kun skal gjelde barn av norske statsborgere og borgere i EØS-området.»

Forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendig lovendringsforslag slik at hver av foreldrene kan få utbetalt barnetrygd ut fra den prosentandel som deres samvær med barnet tilsier.»

Forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen ved lovendringsforslag sørge for at så snart vedtak om omsorgsovertakelse er fattet og iverksatt, skal utbetalingen av barnetrygd til den av foreldrene som måtte motta den, stanses inntil barnet er tilbakeført til vedkommende.»

Forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om en helhetlig gjennomgang av systemet for beregning av økonomisk sosialhjelp, herunder en vurdering av hvorvidt barnetrygd og kontantstøtte skal anses som inntekt i forbindelse med beregning av sosialhjelp.»

Disse forslagene blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om barnetrygd (barnetrygdloven)

Kapittel 1. Formålet med barnetrygden*§ 1 Formål*

Barnetrygden skal bidra til å dekke utgifter til forsørgelse av barn.

Barnetrygd for ett barn mer enn det faktiske barnetall, utvidet barnetrygd, jf. § 9, skal bidra til å dekke merutgifter en enslig mor eller far har som følge av at vedkommende bor alene med barnet i en egen husholdning.

Kapittel 2. Vilkår for barnetrygd*§ 2 Hvem som har rett til barnetrygd*

Foreldre som har barn under 18 år boende fast hos seg, har rett til barnetrygd dersom barnet er bosatt i riket etter bestemmelsene i § 4.

Annen omsorgsperson eller barneverninstitusjon som har barn under 18 år boende fast hos seg, har rett til barnetrygd dersom barnet er bosatt i riket etter bestemmelsene i § 4.

Hvis foreldrene ikke bor sammen og skriftlig har avtalt delt bosted i samsvar med barneloven § 35 a andre ledd, kan hver av foreldrene få rett til 50 prosent barnetrygd, hvis de fremsetter krav om dette.

Et vilkår for rett til barnetrygd er at barnet ikke har inngått ekteskap etter lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap eller registrert partnerskap etter lov 30. april 1993 nr. 40 om registrert partnerskap. Likestilt er utenlandsk ekteskap eller partnerskap som anerkjennes i Norge.

§ 3 Barnetrygd på Svalbard

Loven gjelder for barn som oppholder seg på Svalbard og som er medlem i folketrygden etter folketrygdloven § 2-3.

§ 4 Bosetting i riket m.m.

Et barn anses som bosatt i riket når barnet

- a) fødes i riket og moren ved fødselen har oppholdt seg eller skal oppholde seg i riket i mer enn 12 måneder,
- b) skal oppholde seg i riket i mer enn 12 måneder,
- c) fødes under morens utenlandsopphold, dersom moren er å regne som bosatt i riket eller fyller vilkårene om medlemskap i folketrygden etter § 5, eller
- d) adopteres etter norsk lov under adoptivforeldrenes utenlandsopphold, og adoptivforeldrene er å regne som bosatt i riket eller fyller vilkårene om medlemskap i folketrygden etter § 5.

Det er et vilkår for rett til barnetrygd at barnet og den barnet bor fast hos har lovlig opphold i Norge.

Ved midlertidig fravær fra Norge som ikke er ment å vare mer enn 12 måneder, regnes barnet fortsatt som bosatt her. Dette gjelder likevel ikke dersom barnet skal oppholde seg i utlandet mer enn seks måneder per år i to eller flere påfølgende år.

Barn som har søkt asyl i Norge, eller som er barn av personer som har søkt asyl her, anses tidligst som bosatt i riket fra og med den kalendermåneden det er gjort vedtak om å gi asyl eller oppholdstillatelse i Norge.

§ 5 Krav om medlemskap i folketrygden for rett til barnetrygd for personer utenfor Norge

Ved utenlandsopphold som fører til at vilkårene i § 4 ikke lenger er oppfylt, gis det likevel rett til barnetrygd når både barnet og den barnet bor fast hos under utenlandsoppholdet er medlemmer i folketrygden etter folketrygdloven § 2-5 eller § 2-8.

Hvis barnet bor i utlandet sammen med begge sine foreldre, må barnet og begge foreldrene være medlemmer i folketrygden som nevnt i første ledd.

Hvis barnet bor i utlandet og ikke fyller vilkårene i § 4, foreligger det ikke rett til barnetrygd, selv om foreldrene er bosatt i Norge.

Departementet kan gi forskrifter om dispensasjon fra reglene i denne paragrafen.

§ 6 Arbeidstakere i Norge og på kontinentalsokkelen

Bestemmelsene i EØS-avtalens vedlegg VI nr. 1 og 2 (Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og Rådsforordning (EØF) nr. 574/72 mv.) får tilsvarende anvendelse på en arbeidstaker mv. som arbeider med leting etter eller utvinning av olje, gass eller andre naturressurser på den norske delen av kontinentalsokkelen, som om vedkommende hadde arbeidet på norsk territorium.

§ 7 Barn av arbeidstaker ved utenlandsk representasjon eller annen administrativ tjenestegren

Det gis ikke barnetrygd for barn som har fast bosted hos arbeidstaker ved utenlandsk representasjon eller annen administrativ tjenestegren her i riket, med mindre vedkommende er norsk statsborger eller fast bosatt her og betaler skatt til Norge av sin arbeidsinntekt.

Det gis likevel barnetrygd for barn av ektefelle eller samboer til utsendt arbeidstaker ved utenlandsk representasjon eller annen administrativ tjenestegren her i ri-

ket når ektefellen eller samboeren helt eller delvis forsørger barnet og betaler skatt i Norge av sin årlige arbeidsinntekt som overstiger to ganger folketrygdens grunnbeløp.

§ 8 Unntak ved rettigheter i utenlandske trygdeordninger m.m.

Departementet gir forskrifter med nærmere bestemmelser om unntak fra retten til barnetrygd i tilfeller hvor det foreligger tilfredsstillende dekning fra utlandet.

Kapittel 3. Barnetrygd for ett barn mer enn det faktiske barnetall (utvidet barnetrygd)

§ 9 Vilkår for rett til utvidet barnetrygd

Det foreligger rett til utvidet barnetrygd i de tilfeller der barnets foreldre er ugift, skilt eller separert og ikke bor sammen i en felles husholdning. Utvidet barnetrygd kan også gis til gjenlevende ektefelle. Det gis ikke utvidet barnetrygd dersom søkeren bor i samme boenhet som den andre av barnets foreldre.

Utvidet barnetrygd kan likevel gis i tilfeller der foreldrene er gift, hvis den som setter fram krav godtgjør at

- a) samlivet mellom ektefellene har vært hevet i minst 6 måneder (faktisk separasjon),
- b) den ene ektefellen har vært forsvunnet i minst 6 måneder. Tilsvarende gjelder for forsvunnet samboer eller partner, eller
- c) ektefellene er midlertidig separert ved kjennelse etter ekteskapsloven § 92.

Det foreligger ikke rett til utvidet barnetrygd i tilfeller der barnas foreldre vanligvis bor sammen, men der de midlertidig bor atskilt som følge av arbeid, utdanning e.l.

Bestemmelsen i denne paragrafen gjelder tilsvarende for annen omsorgsperson som barnet bor fast hos og som fyller vilkårene i denne paragrafen.

Det foreligger ikke rett til utvidet barnetrygd for særkullsbarn dersom stønadmottakeren

- a) inngår ekteskap,
- b) lever i et ekteskapslignende forhold i en felles husholdning uten felles barn og har levd slik i minst 12 av de siste 18 måneder, eller
- c) har eller får felles barn med en person som han eller hun lever sammen med i et ekteskapslignende forhold i en felles husholdning.

Kapittel 4. Barnetrygdens størrelse og utbetaling

§ 10 Barnetrygdens størrelse

Barnetrygd gis med de beløp som fastsettes av Stortinget.

§ 11 Stønadsperiode

Barnetrygd gis fra og med kalendermåneden etter at retten til barnetrygd inntreer og tidligst med virkning fra kalendermåneden etter at barnet er født.

Barnetrygd gis for opptil tre år før den kalendermåneden da kravet ble satt fram, dersom vilkårene for rett til

stønad var oppfylt i denne perioden. Barnetrygden utbetales til og med kalendermåneden før barnet fyller 18 år. Dersom retten til barnetrygd faller bort tidligere, stanses utbetalingen ved utgangen av den kalendermåneden retten til barnetrygd faller bort.

§ 12 Utbetaling av barnetrygd

Barnetrygden utbetales etterskuddsvis hver måned av trygdekontoret. Barnetrygden utbetales til den som har rett til stønad. I de tilfeller der barnetrygden tilstås automatisk etter reglene i § 14, utbetales barnetrygden til barnets mor hvis ikke foreldrene har gitt trygdekontoret melding om at barnetrygden skal utbetales til barnets far. Hvis foreldrene bor sammen og begge søker om barnetrygd, utbetales stønaden til moren.

Trygdekontoret kan i særlige tilfeller bestemme at barnetrygden skal utbetales til en annen som skal sørge for at den kommer barnet til gode.

Dersom vilkårene i § 2 tredje ledd er oppfylt, kan hver av foreldrene få utbetalt barnetrygd med 50 prosent av den stønaden hver av dem utløser rett til.

§ 13 Tilbakekreving etter feilaktig utbetaling

Dersom noen har mottatt barnetrygd etter denne loven i strid med redelighet og god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt. Barnetrygd kan også kreves tilbake når stønadmottakeren eller noen som har handlet på hans eller hennes vegne, uaktsomt har gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes feil fra trygdeetatens side og støttmottakeren burde ha forstått dette.

I andre tilfeller enn nevnt i første ledd kan det som er utbetalt for mye, kreves tilbake dersom særlige grunner gjør det rimelig. Ved vurderingen av om det foreligger særlige grunner, skal det blant annet legges vekt på hvor lang tid det er gått siden den feilaktige utbetalingen fant sted og om vedkommende har innrettet seg i tillit til utbetalingen. Kravet om tilbakebetaling etter dette leddet er begrenset til det beløp som er i behold når vedkommende blir kjent med at utbetalingen var feilaktig.

Et beløp som blir krevd tilbake etter første ledd, kan enten dekkes ved trekk i fremtidig barnetrygd eller inndrives etter bestemmelsene i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt.

Kapittel 5. Saksbehandling m.m.

§ 14 Krav om barnetrygd

Barnetrygd for barn som fødes i Norge ytes automatisk, uten at krav må settes fram.

Krav må likevel settes fram på skjema fastsatt av Rikstrygdeverket, dersom

- barnets mor ikke er registrert som bosatt i Norge i henhold til lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering,
- barnet er eldre enn seks måneder når rett til barnetrygd inntreer, selv om barnet tidligere har vært berettiget til barnetrygd fra Norge,

- stønadmottakeren har krav på barnetrygd for ett barn mer enn det faktiske barnetall, utvidet barnetrygd, etter § 9, eller
- retten til barnetrygd skal vurderes etter EØS-avtalens regler eller regler i andre trygdeavtaler.

Når krav om barnetrygd må settes fram skal kravet i alminnelighet settes fram av den som barnet bor fast sammen med. Når barnet bor sammen med begge foreldrene, setter en av disse fram kravet.

I de tilfeller der begge foreldrene fyller vilkårene for rett til barnetrygd etter § 2 tredje ledd må begge foreldrene fremsette krav om barnetrygd dersom de ønsker delt utbetaling.

§ 15 Hvem avgjør søknad om barnetrygd. Klage og anke

Trygdekontorets vedtak etter barnetrygdloven kan påklages til fylkestyngdekontoret. Et vedtak gjort av folkestyngdekontoret for utenlandssaker kan påklages til Rikstrygdeverket. Et vedtak i klagesak kan ankes inn for Trygderetten.

Fristen for klage og anke er seks uker.

Et vedtak etter barnetrygdloven kan ikke bringes inn for de alminnelige domstolene før mulighetene til å klage og anke er nyttet fullt ut.

§ 16 Saksbehandling

Ved behandlingen av saker etter loven her gjelder reglene i forvaltningsloven, likevel slik at reglene i folkestyngde loven § 20-8, § 21-4, § 21-9, § 21-10 første ledd, § 21-11 og § 21-12 gjelder så langt de passer.

Kapittel 6. Plikter for den som krever eller mottar barnetrygd

§ 17 Stønadmottakerens opplysningsplikt

Den som mottar barnetrygd plikter straks, og senest innen 14 dager, å underrette trygdekontoret om endringer i forhold som kan ha betydning for retten til barnetrygd og størrelsen på denne.

Trygdeetaten kan kreve at stønadmottakeren gir de opplysninger og leverer de erklæringer og attester som er nødvendige for at trygdeetaten skal kunne vurdere om vedkommende fortsatt har rett til barnetrygd.

§ 18 Uriktige opplysninger m.m. – følger for barnetrygden

Et krav om barnetrygd kan avslås og en løpende stønad kan stanses dersom

- det ikke blir gitt opplysninger som blir krevd, eller det blir gitt uriktige opplysninger eller fortiet opplysninger av betydning, eller
- vedkommende ikke retter seg etter pålegg som er gitt med hjemmel i denne loven.

Kapittel 7. Administrative bestemmelser

§ 19 Administrative organer

Barnetrygden administreres sentralt av Rikstrygdeverket, regionalt av fylkestyngdekontorene og lokalt av trygdekontorene.

Kapittel 8. Finansiering m.m.

§ 20 Finansiering

Trygdeetatens utgifter til utbetaling av barnetrygd og til administrasjon av barnetrygden dekkes av statskassen.

§ 21 Hvem som disponerer tilskuddet på vegne av staten

Staten stiller forskuddsvis og senest på betalingstidspunktet de nødvendige midler til dekning av trygdens utgifter til rådighet for Rikstrygdeverket.

Trygdeetaten skal holde barnetrygdens midler regnskapsmessig adskilt fra andre midler som den har til rådighet.

Kapittel 9. Forskjellige bestemmelser

§ 22 Avtaler med andre land

Kongen kan inngå gjensidige avtaler med andre land om rettigheter og plikter etter denne loven. Herunder kan det gjøres unntak fra lovens bestemmelser.

§ 23 Straff for å gi uriktige opplysninger og for ikke å gi nødvendige opplysninger

Den som mot bedre vitende gir uriktige opplysninger, eller holder tilbake opplysninger som er viktige for rettigheter eller plikter etter denne loven, kan i tillegg til de sanksjoner som følger av § 13 og § 18, straffes med bøter hvis forholdet ikke går inn under strengere straffebud.

Rikstrygdeverket eller den det gir fullmakt begjærer påtale.

§ 24 Forskrifter

Departementet kan gi forskrifter om gjennomføringen av denne loven.

Kapittel 10. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser.

§ 25 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme dato blir lov 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd opphevet.

§ 26 Overgangsbestemmelser

For den som har satt fram krav og fyller vilkårene for barnetrygd etter lov 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd før denne loven trer i kraft, gjelder følgende overgangsbestemmelser:

1. Foreldre som ved lovens ikrafttredelse ikke lever sammen, men deler den daglige omsorgen for barn og mottar eller har rett til delt utbetaling av barnetrygd, vil kunne fortsette med denne ordningen inntil det blir fremsatt krav om endring av den delte utbetalingen.
2. Den som ved lovens ikrafttredelse mottar eller har rett til barnetrygd under utenlandsopphold etter reglene i forskrifter om fravikelse av vilkåret i lov om barnetrygd av 24. oktober 1946 § 1 første ledd om at

barnet skal være bosatt i riket, kan motta stønaden inntil saken tas opp til revisjon.

3. Barnetrygdmidler for fosterbarn og barn i institusjon, som ved lovens ikrafttredelse er oppspart etter reglene i forskrifter om hvem som skal ha retten til barnetrygd for barn som ikke blir oppfostret hos sine foreldre eller adoptivforeldre, overføres til barnet dersom barnet er 18 år, eller til barnets verge.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er:

- forslagene nr. 1 og 2, fra Ulf Erik Knudsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Magnar Lund Bergo på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 4, fra Eli Sollied Øveraas på vegne av Senterpartiet

Forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at vederlag for konsesjon for riksdekkende reklamefinansiert kringkasting i sin helhet skal tilfalle statskassen. Bevilgninger til norsk film- og fjernsynsproduksjon foretas ut fra ordinære budsjettprioriteringer i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjett.»

Forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen før neste konsesjonsrunde legge frem sak for Stortinget ved regulering av beløp for vederlag for konsesjon til riksdekkende kringkasting.»

Forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen øremerke det samlede konsesjonsvederlaget til media- og kulturformål.»

Forslag nr. 4, fra Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen øremerke det foreslåtte engangsbeløpet og den inntektsavhengige delen av konsesjonsavgiften til drift av Statens Medieforvaltning og tilskudd til lokalkringkasting. De midler som frigjøres ved at Statens Medieforvaltning blir gjort selvfinansierende tilfaller kulturbudsjettet.»

Disse forslagene blir i samsvar med forretningsordens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endring i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting. (Vederlag for konsesjon)

I

I lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting gjøres følgende endringer:

§ 2-1 annet ledd skal lyde:

Departementet gir konsesjon til drift av kringkasting og lokalkringkasting. Det kan settes vilkår for konsesjon, herunder at det for konsesjon til drift av riksdekkende reklamefinansiert kringkasting skal betales vederlag. Kongen kan gi forskrifter om konsesjonstildelingen og om konsesjonsvilkår, herunder om bruk og bortfall av konsesjon, om konsesjonsområder og eierskapsbegrensninger og om fastsetting og innkreving av vederlag som nevnt i annet punktum. Kongen kan i forskrift gi regler for når en kringkaster skal følge norske kringkastingsregler. Kongen kan også gi forskrifter for å oppfylle Norges internasjonale forpliktelser.

II

Denne lov trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 3

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 13.50.
